

N. 4067/9-4-12, ΦΕΚ Α' 79

Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση Ατόμων με Αναπηρία ή/και εμποδιζομένων ατόμων

Συντάκτης: **Διονύσης Κλαδάκης**, πολιτικός μηχανικός ΑΠΘ / dklad@tee.gr

Περιεχόμενα

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2
ΣΤΟΧΟΣ	2
ΣΥΜΒΑΣΗ ΗΝΩΜ. ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑμεΑ	3
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΗΝΩΜ. ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑμεΑ	4
ΕΝΝΟΙΕΣ- ΟΡΙΣΜΟΙ	5
ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7
ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	8
ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	10
ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ	20
ΤΡΟΠΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	23
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ	24
ΑΛΛΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	26
ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ	29
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	31
ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ	38

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Άρθρο 21§6)
αναθεωρ. 2001

Τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν:

- *την αυτονομία τους*
- *την επαγγελματική ένταξή τους &*
- *τη συμμετοχή τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας*

ΣΤΟΧΟΣ

Ανθρώπινες πόλεις, με ισότιμους πολίτες, χωρίς κανένα αποκλεισμό

**ΣΥΜΒΑΣΗ
ΗΝΩΜ. ΕΘΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΑ ΑμεΑ**

Άρθρο 9§1α,2β
Ν.4074/12, ΦΕΚ Α' 88

Τα Συμβαλλόμενα κράτη οφείλουν:

Να λαμβάνουν μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων και κωλυμάτων προσβασιμότητας στα κτίρια, τους δρόμους, τις μεταφορές και λοιπές εσωτερικές και υπαίθριες εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων, των κατοικιών, των ιατρικών εγκαταστάσεων και των εργασιακών χώρων.

Να διασφαλίζουν ότι οι ιδιωτικοί φορείς, οι οποίοι προσφέρουν εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό, λαμβάνουν υπόψη τους όλες τις μορφές της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες

**ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
ΣΥΜΒΑΣΗΣ
ΗΝΩΜ. ΕΘΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΑ ΑμεΑ**

Άρθρα 59-74
Ν.4488/17, ΦΕΚ Α' 137

Σκοπός των διατάξεων:

Άρση των εμποδίων που δυσχεραίνουν την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή των Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας (άρθρο 59)

Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν ευνοϊκότερες διατάξεις του εθνικού, κοινοτικού ή διεθνούς δικαίου σχετικές με την υλοποίηση δικαιωμάτων των ΑμεΑ και δεν αποτελούν λόγο περιορισμού του υφιστάμενου επιπέδου παρεχόμενης προστασίας (άρθρο 74)

ΕΝΝΟΙΕΣ- ΟΡΙΣΜΟΙ

Καθολικός σχεδιασμός ή Σχεδιασμός για όλους	<p>Είναι ο σχεδιασμός προϊόντων δομημένου περιβάλλοντος, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση - (Άρθρο 2§33 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79).</p> <p>Ο όρος "καθολικός σχεδιασμός" δεν αποκλείει τις υποβοηθητικές συσκευές για συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αναπηρίες, όπου αυτό απαιτείται - Άρθρο 2 Ν.4074/12, ΦΕΚ Α' 88.</p>
Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ)	<p>Ως "Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)" νοούνται τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, διανοητικές ή αισθητηριακές δυσχέρειες, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, ιδίως θεσμικά, περιβαλλοντικά ή εμπόδια κοινωνικής συμπεριφοράς, δύναται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων αυτών στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους (π.χ. παραπληγικοί, τετραπληγικοί, άτομα με εγκεφαλική παράλυση, τυφλοί, κωφοί, άτομα με νοητική υστέρηση κλπ) - Άρθρο 59§1 Ν.4488/17, ΦΕΚ Α' 137</p>
Εμποδιζόμενα άτομα	<p>Ηλικιωμένοι, μικρά παιδιά κάτω των 5 ετών, γυναίκες στα τελευταία στάδια της εγκυμοσύνης, συνοδοί μικρών παιδιών, υπερήλικες, άτομα που πάσχουν από αρθρίτιδα, άσθμα, καρδιακά προβλήματα κλπ</p>
Προσβασιμότητα	<p>Το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα άτομα χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών (όπως σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη, εθνικότητα ⁽⁵⁾) να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, τις υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) και τα αγαθά που διατίθενται στο συγκεκριμένο περιβάλλον. (Άρθρο 2§71 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79)</p>
Προσβάσιμη αλυσίδα	<p>Σειρά αλληλεξαρτώμενων και αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων, που διασφαλίζουν την αυτονομία, άνεση και ασφάλεια κίνησης των ατόμων με αναπηρία και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων. Η συνδυασμένη εφαρμογή προσβάσιμων αλυσίδων, δημιουργεί τα προσβάσιμα δίκτυα.</p>

Κρίκοι αυτής της αλυσίδας είναι τα κτίρια, οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια, οι συγκοινωνίες, το προσωπικό διαφόρων υπηρεσιών, η σήμανση, η πληροφόρηση κλπ.

Αν κάποιος από τους «κρίκους» δε λειτουργεί σωστά, τότε δεν υπάρχει αλυσίδα πρόσβασης.

Σχόλια:

1. Αντίστοιχοι ορισμοί διατυπώνονται και στο "Σχεδιάζοντας για Όλους" του ΥΠΕΚΑ που περιλαμβάνουν μάλιστα ευρύτερες ομάδες ΑμεΑ & εμποδιζομένων ατόμων (άτομα με μόνιμες ή προσωρινές βλάβες/ανικανότητες/αδυναμίες που προέρχονται από φυσική/ ψυχική /νοητική ανεπάρκεια, προεφηβικά άτομα, τα άτομα με ασυνήθεις σωματικές διαστάσεις, οι εθισμένοι σε βλαβερές ουσίες, όσοι χρησιμοποιούν ή οδηγούν οιοδήποτε τύπου αμαξίδιο, όσοι μεταφέρουν βάρη κλπ)
2. Η έννοια της «εθνικότητας» συνδέεται προφανώς με τη σωματική διάπλαση και τις συνήθειες κάθε εθνότητας.
3. Ο καθολικός σχεδιασμός, τουλάχιστον υπό την έννοια των εμποδιζομένων ατόμων, αφορά όλο τον πληθυσμό της χώρας. Τα άτομα με αναπηρία αποτελούν το 15% του πληθυσμού της ΕΕ, ενώ τα εμποδιζόμενα άτομα το 50% του πληθυσμού της χώρας. (http://ec.europa.eu/health-eu/my_health/people_with_disabilities/index_el.htm).
4. Ο όρος «αναπηρία» ποσοτικοποιείται νομικά με την Αποφ. 80000/45219/1864 ΦΕΚ Β' 4591/27-12-17, που προσδιορίζει τα ποσοστά αναπηρίας για διάφορες παθήσεις.
5. Ο όρος "προσβασιμότητα" δεν συνδέεται μόνο με τη δυνατότητα προσπέλασης και χρήσης (πχ δυνατότητα κίνησης και ελιγμών, δυνατότητα προσέγγισης και χρήσης εξοπλισμών, αγαθών/υπηρεσιών κλπ), αλλά και με άλλα χαρακτηριστικά όπως η ασφάλεια (πχ ολισθηρότητα), η κατάλληλη -και απλοποιημένη- σήμανση (οπτική, ακουστική), τα κινητά εμπόδια κλπ.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Κάθε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υποχρεούται: να διασφαλίζει την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ στο πεδίο των αρμοδιοτήτων ή δραστηριοτήτων του, **λαμβάνοντας κάθε πρόσφορο μέτρο και απέχοντας από οποιαδήποτε ενέργεια ή πρακτική που ενδέχεται να θίγει την άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ.**

Ιδίως υποχρεούται:

α) να αφαιρεί υφιστάμενα εμπόδια κάθε είδους,

β) να τηρεί τις αρχές καθολικού σχεδιασμού σε κάθε τομέα της αρμοδιότητάς του ή της δραστηριοποίησής του, προκειμένου να διασφαλίζει για τα ΑμεΑ την προσβασιμότητα των υποδομών, των υπηρεσιών ή των αγαθών που προσφέρει,

γ) να παρέχει, όπου απαιτείται σε συγκεκριμένη περίπτωση, εύλογες προσαρμογές υπό τη μορφή εξατομικευμένων και κατάλληλων τροποποιήσεων, ρυθμίσεων και ενδεδειγμένων μέτρων, χωρίς την επιβολή δυσανάλογου ή αδικαιολόγητου βάρους,

δ) να απέχει από πρακτικές, κριτήρια, συνήθειες και συμπεριφορές που συνεπάγονται διακρίσεις σε βάρος των ΑμεΑ,

ε) να προάγει με θετικά μέτρα την ισότιμη συμμετοχή και άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ στον τομέα της αρμοδιότητάς ή δραστηριότητάς του.

Άρθρο 61
Ν.4488/17,
ΦΕΚ Α' 137

Η έλλειψη προσβασιμότητας στις υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά, γεννά δικαιώματα :

a. Προσβολής και ακύρωσης της Διοικητικής Πράξης (έγκρισης εκτέλεσης εργασιών μικρής κλίμακας, έκδοσης οικοδομικής η αδειάς δόμησης αδειάς λειτουργίας κλπ / Πιθανότατα ακυρώνονται οποτεδήποτε, καθόσον συνιστούν παραβάσεις δημοσίου ενδιαφέροντος).

b. Αποζημίωσης του πελάτη για τις ζημίες που προκύπτουν από την παραπάνω ακύρωση.

c. Ποινικής Δίωξης των εμπλεκομένων στην έκδοση της ανωτέρω πράξης ή του ελέγχου εφαρμογής της για:

- παράβαση καθήκοντος (εκδότες μηχανικοί, ελεγκτές δόμησης κλπ),
- χορήγηση ψευδούς βεβαίωσης (πχ σε άδειες λειτουργίας)

ΝΟΜΙΚΕΣ

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Ποινικές,
Αστικές,
Πειθαρχικές,
Διοικητικές

- d. Πειθαρχικής δίωξης των μηχανικών (για παραβίαση ισχυουσών διατάξεων & κατασκευή νέων αυθαιρέτων, αντιεπιστημονικής συμπεριφοράς κλπ)*
- e. Καταβολής αποζημιώσεων λόγω αδικοπραξίας (για κάθε θετική ζημιά ή τυχόν σωματική βλάβη από αμέλεια)*
- f. Αποζημίωσης του ΑμεΑ μετά από αγωγή για προσβολή προσωπικότητας κλπ*

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στα **ΝΕΑ ΚΤΙΡΙΑ ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ**, εντός ή εκτός σχεδίων ή οικισμών, για τα οποία εκδίδεται άδεια δόμησης μετά την 9-4-2012, ημέρα δημοσίευσης του Ν.4067/12, για τα άτομα με αναπηρία και τα "εμποδιζόμενα" άτομα, σε όλους τους **εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους** των παραπάνω κτιρίων (περιβάλλον χώρος, δώματα κλπ), θα πρέπει να εξασφαλίζεται :

1. **Αυτόνομη** (δηλ. χωρίς τη βοήθεια κανενός) & **ασφαλής** (από κάθε άποψη):

- **Οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση**, ήτοι δυνατότητα προσέγγισης της εισόδου των κτιρίων από πεζοδρόμια/ κοινόχρηστους χώρους και προσπέλασης σ' όλους τους ορόφους (με ράμπες, μηχανικά μέσα κλπ).
- **Εξυπηρέτησή τους**, ήτοι πρόσβαση σ' όλες τις υπηρεσίες που παρέχει το κτίριο και ο εξοπλισμός του

σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες του ΥΠΕΚΑ " Σχεδιάζοντας για όλους" (→ Υποχρεωτικές Διατάξεις).

2. Ένας τουλάχιστον **(1) χώρος υγιεινής ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής**, έστω και μικτής χρήσης, προσβάσιμου από αυτά κι όχι λιγότεροι από το **5% του συνολικού πλήθους των χώρων υγιεινής για χρήση κοινού.**

Οι παραπάνω χώροι συνυπολογίζονται στο πλήθος των χώρων που επιβάλλονται από άλλες διατάξεις

3. Ένας τουλάχιστον **(1) χώρος στάθμευσης**, κατάλληλος για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων κι όχι λιγότεροι από το **5% του συνολικού πλήθους των χώρων στάθμευσης.**

4. Για περιπτώσεις έκτακτων αναγκών (πχ σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες):

- 1 τουλάχιστον προσβάσιμος χώρος αναμονής μίας θέσης αμαξιδίου σε κάθε όροφο, όταν ο **πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από 200 άτομα**, ή
- 1 χώρος με δύο θέσεις αμαξιδίου, όταν ο **πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από 200 άτομα.**

Άρθρο 26§1,2
Ν.4067/12,
ΦΕΚ Α' 79

<p>Άρθρο 26§1,2 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79</p>	<p>Στα ΝΕΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, σε περιοχές που βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίων, για τα άτομα με αναπηρία και τα "εμποδιζόμενα" άτομα, θα πρέπει να εξασφαλίζονται :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αυτόνομη (χωρίς τη βοήθεια κανενός) & ασφαλής (από κάθε άποψη) οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση, ήτοι δυνατότητα προσέγγισης της εισόδου των κτιρίων από πεζοδρόμια/ κοινόχρηστους χώρους και προσπέλαση σ' όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους του οικοπέδου και των ορόφων, σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες του ΥΠΕΚΑ " Σχεδιάζοντας για όλους" (με διαδρόμους, ράμπες, μηχανικά μέσα κλπ) 2. Συνθήκες εύκολης μετατρεψιμότητας των κατοικιών σε κατοικίες μελλοντικών χρηστών με αναπηρία/εμποδιζόμενων ατόμων, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου. 3. Για περιπτώσεις έκτακτων αναγκών (πχ σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες) ⁽¹⁾: <ul style="list-style-type: none"> • 1 τουλάχιστον προσβάσιμος χώρος αναμονής μίας θέσης αμαξιδίου σε κάθε όροφο, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από 200 άτομα ή, • 1 τουλάχιστον χώρος αναμονής με δύο θέσεις αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από 200 άτομα.
--	--

Σχόλια:

1. Οι θέσεις αυτές αναμονής θα πρέπει να προσφέρουν απόλυτη ασφάλεια στα εξυπηρετούμενα άτομα (πυροδιαμέρισμα κλπ).
2. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τους κανονισμούς πυρασφαλείας, ΟΑΣΠ κλπ, τα κτίρια πρέπει να διαθέτουν σχέδια έκτακτης ανάγκης, ενώ οι πόλεις επιλεγμένα επιχειρησιακά σχέδια και χώρους καταφυγής του πληθυσμού.

Άρθρο 26§4
Ν.4067/12,
ΦΕΚ Α' 79

Στα **ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ**, σε περιοχές που βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίων ή οικισμών, για τα άτομα με αναπηρία και τα "εμποδιζόμενα" άτομα:

1. **Ανεξαρτήτως νομιμότητας, μέχρι το έτος 2020, επιβάλλεται να έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα, σε κτίρια:**

- a. Στέγασης **Δημοσίων Υπηρεσιών** (Υπουργεία, Εφορίες κλπ)
- b. Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου
- c. Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου του ευρύτερου Δημόσιου τομέα,
- d. Κοινοφελών Οργανισμών
- e. Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι, Περιφέρειες)
- f. **Συνάθροισης κοινού, όπως:**

χώροι συνεδρίων / εκθέσεων / μουσείων,
χώροι συναυλιών,
αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων,
ναοί,
θέατρα / κινηματογράφοι,
εστιατόρια/ ζαχαροπλαστεία/ καφεενεία/ κέντρα διασκέδασης,
αίθουσες πολλαπλών χρήσεων,
αίθουσες αναμονής επιβατών,
τράπεζες/ανταλλακτήρια

- g. Προσωρινής Διαμονής,

- h. Εκπαίδευσης,
- i. Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας,
- j. Δικαιοσύνης και Σωφρονισμού,
- k. **Γραφείων και Εμπορίου,**
- l. Βιομηχανίας και Βιοτεχνίας,
- m. Στάθμευσης Αυτοκινήτων
- n. Πρατηρίων Καυσίμων,

Όπου:

- Ο προβλεπόμενος **ανεγκυστήρας** σ' αυτά μπορεί να κατασκευαστεί **για ένα χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου** σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πρότυπο ΕΛΟΤ -EN 81/ μέρος 70 ⁽²⁾
- Ο προβλεπόμενος προσπελάσιμος από ΑμεΑ κλπ **χώρος υγιεινής,** μπορεί να είναι **μόνο ένας,** μικτής χρήσης (ανδρών -γυναικών)

Στα **ΝΟΜΙΜΩΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ**, σε περιοχές που βρίσκονται εντός σχεδίων (δεν ισχύει για οικισμούς ή εκτός σχεδίου περιοχές, βλ άρθρο 1§1,2,3 Ν.4067/12) ⁽⁹⁾:

1. Σε **ΟΛΑ ΤΑ ΚΤΙΡΙΑ** ⁽³⁾

- που δεν διαθέτουν ανελκυστήρα και κατά το χρόνο ανέγερσής τους δεν ήταν υποχρεωτική η κατασκευή του,
- που διαθέτουν ανελκυστήρα με εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου εκτός προδιαγραφών ΕΛΟΤ EN 81-70
- σε κτίρια όπου πρέπει να γίνει επέκταση των στάσεων του ανελκυστήρα προκειμένου να εξυπηρετηθούν άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα

ανεξάρτητα από τη χρήση τους από ΑμεΑ ή/και εμποδιζόμενα άτομα

είναι δυνατή η κατασκευή ανελκυστήρα ή άλλων μηχανικών μέσων κάλυψης υψομετρικών διαφορών και του χώρου πρόσβασης, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος και των ειδικών όρων δόμησης της περιοχής (συντελεστές δόμησης/ κάλυψης /όγκου, ύψους, πλαγίων αποστάσεων, προκηπίων κλπ).

Άρθρο 27§2
Ν.4067/12,
ΦΕΚ Α' 79

&
Εγκ-42382/13

Άρθρο 29§2στ
Ν.4495/17,
ΦΕΚ Α' 101

Για την εφαρμογή της διάταξης :

- **Απαιτείται Έγκριση Εργασιών Μικρής Κλίμακας**, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού εργασιών, για την κατασκευή ανελκυστήρα που είναι αναγκαίος για τη μετακίνηση ΑμεΑ ή εμποδιζομένων ατόμων (άρθρο 29§2στ Ν4495/17) .

Για την ΕΕΜΚ, **υποβάλλονται** (άρθρο 2§στ Αποφ ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/69701/4461/16.10.2018, ΦΕΚ Β' 4520):

1. Υπεύθυνη δήλωση μηχανικού
2. Τοπογραφικό διάγραμμα
3. Σχέδιο κάτοψης και τομής σε κλίμακα 1:100 και όψη (εξωτ. ανελκυστήρας)
4. Στατική μελέτη ή πιστοποιητικό στατικής επάρκειας (κατά περίπτωση)
5. Ηλεκτρομηχανολογική μελέτη ή τεχνική έκθεση αρμοδίου Μηχανικού για την ασφάλεια της εγκατάστασης
6. Πρακτικό Γενικής Συνέλευσης πολυκατοικίας με πλειοψηφία του 51% του συνόλου των ψήφων

- Δεν απαιτείται καμία άδεια για την υλοποίηση των κατασκευών που απαιτούνται για τη μετακίνηση ή την κάθε μορφής εξυπηρέτηση των ΑμεΑ ή εμποδιζόμενων ατόμων (εκτός του ανελκυστήρα), εφόσον δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου (άρθρο 30§1β Ν4495/17).
- Έγκριση Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, σε περιπτώσεις εφαρμογής σε **διατηρητέα κτίρια και παραδοσιακούς οικισμούς** ⁽⁵⁾.

Οι προϋποθέσεις για την εγκατάσταση ανελκυστήρα σε διατηρητέα κτίρια αναφέρονται στο Εγγ 45102/31-7-13 του ΥΠΕΚΑ

	<p>2. Στα κτίρια με χρήση ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ⁽³⁾</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ που δεν διαθέτουν ανελκυστήρα (ανεξάρτητα αν κατά το χρόνο ανέγερσής τους ήταν ή όχι υποχρεωτική η κατασκευή του), και ○ δεν διασφαλίζουν προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα⁽⁶⁾, <p>Εφόσον :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ διαμένουν άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα σ' αυτά ○ τα σχετικά έξοδα καλυφθούν από τους ενδιαφερόμενους ○ οι τοποθετούμενες εγκαταστάσεις δεν δημιουργούν προβλήματα ασφαλείας τόσο στους χρήστες τους, όσο και τους υπόλοιπους χρήστες των κτιρίων <p>είναι δυνατή η τοποθέτηση διάταξης (ράμπας ή αναβατορίου)⁽⁷⁾, που θα διασφαλίζει την πρόσβαση των ΑμεΑ κλπ από το πεζοδρόμιο στους εσωτερικούς / εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους <u>κατά παρέκκλιση κάθε ισχύουσας διάταξης ή κανονισμού</u> (πχ των διατάξεων του παρόντος, των ειδικών όρων δόμησης της περιοχής, του κανονισμού συνιδιοκτησίας).</p> <p>Για την εφαρμογή της διάταξης ισχύει ότι αναφέρθηκε στην προηγούμενη περίπτωση.</p>
--	---

<p>Άρθρο 5§4 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79</p>	<p>Σε κάθε περίπτωση μεταβολής χρήσης κτιρίου ή χώρου κτιρίου πρέπει να διασφαλίζεται υποχρεωτικά η προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα στους κοινόχρηστους χώρους του κτιρίου <u>με την προϋπόθεση να μην θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.</u></p> <p>Σε αντίθετη περίπτωση η κατασκευή θεωρείται αυθαίρετη.</p>
---	--

Σχόλια:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 23§1α του Ν.4067/12 κτίριο ή τμήμα αυτού θεωρείται νομίμως υφιστάμενο αν έχει ανεγερθεί **με νόμιμη οικοδομική άδεια και σύμφωνα με τους όρους αυτής ή, αν έχει «νομιμοποιηθεί» μεταγενέστερα ή, αν εξαιρέθηκε οριστικά της κατεδάφισης με το Ν.4178/13 κλπ.** Επομένως, σε όσες περιπτώσεις διαπιστώνεται ότι δεν έχουν τηρηθεί οι προβλεπόμενες από την τότε νομοθεσία διατάξεις για τα ΑμεΑ και εμποδιζόμενα άτομα τόσο ως προς τα κτίρια όσο και ως προς τις διαμορφώσεις του περιβάλλοντος χώρου τους (άρθρο 28 Ν.2831/00, ΦΕΚ Α' - άρθρο 29§5 Ν.1577/85, ΦΕΚ Α' 210 – άρθρα 14, 24, 29 Αποφ-3046/304/89, ΦΕΚ Δ' 59 κλπ), ανεξάρτητα αν εκδόθηκε ή όχι οικοδομική άδεια, τα κτίρια **δεν θεωρούνται ως νομίμως υφιστάμενα, δηλαδή είναι αυθαίρετα.** Επομένως για να θεωρηθούν νομίμως υφιστάμενα θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία οριστικής εξίτησης από κατεδάφιση σύμφωνα με τις διατάξεις των ν.4014/11 ή 4178/13 ή 4495/17. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 81§3 του Ν.4495/17, η παράλειψη εφαρμογής των διατάξεων για ΑμεΑ, **εφόσον δεν προέκυψε από τροποποιήσεις στοιχείων του Φ.Ο.** της κατασκευής (πχ αλλαγή διαστάσεων φρεατίου ανελκυστήρα – άρθρο 83§3α), είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως «πολεοδομική» παράβαση.
2. Το συγκεκριμένο πρότυπο αναφέρεται σε κανόνες ασφαλείας για την κατασκευή και εγκατάσταση ανελκυστήρων και περιλαμβάνει ειδικά μέτρα για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία, η δε εφαρμογή του ως εθνικού προτύπου θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί τον Νοέμβριο 2003.
3. **Όπως διατυπώνεται στο άρθρο 27§2 του Ν.4067/12, η διάταξη είναι ανεξάρτητη από την εξυπηρέτηση ΑμεΑ** ή/και εμποδιζόμενα άτομα και, γενικά, δεν υπόκειται σε καμία πρόσθετη έγκριση, σε αντίθεση με τα μέχρι σήμερα ισχύοντα, όπου απαιτείτο έγκριση Περιφερειάρχη (άρθρο 21§5 Ν.1577/85 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 του Ν.2831/00, ΦΕΚ Α'140). Επομένως, μέχρι την ενδεχόμενη τροποποίησή της, είναι δυνατή η εφαρμογή της σε όλα ανεξαιρέτως τα εντός σχεδίου κτίρια.
4. Ο Νόμος για την "ταυτότητα Κτιρίου" δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμα.
5. Η ειδική αυτή διάταξη προφανώς κατισχύει του άρθρου 1§3 του Ν.4067/12 που εξαιρεί γενικά τους νόμιμους οικισμούς από την εφαρμογή της. Υπενθυμίζουμε ότι **η προϊσχύουσα διάταξη** (άρθρο 18 του Ν.2831/00, ΦΕΚ Α'140) **ίσχυε παντού** (άρθρο 13§23 του Ν.3212/03, ΦΕΚ Α'308)
6. Στην περίπτωση αυτή παρόλο που δεν χρησιμοποιείται ο όρος "εμποδιζόμενα άτομα", οι 2 αυτοί όροι γενικά ταυτίζονται. Επισημαίνεται ότι η αναφορά σε "άτομα με αναπηρία **και** μειωμένη κινητικότητα", δημιουργεί κινδύνους παρερμηνείας που θα μπορούσαν να αποκλείσουν την εφαρμογή της για ειδικές ομάδες (πχ τυφλούς, κωφούς, άτομα με νοητική υστέρηση κλπ που αν και -εμμέσως- έχουν μειωμένη κινητικότητα, δεν μπορεί να πιστοποιηθεί ιατρικά ως τέτοια , βλ. ΦΕΚ Β' 1506/4-5-12)

7. Ο όρος " τοποθέτηση" υπονοεί προφανώς ότι δεν γίνονται μετατροπές/επεμβάσεις στο κτίριο, για τις οποίες απαιτείται ιδιαίτερη άδεια. Στον δε όρο "αναβατόριο", αν και δεν ορίζεται νομικά, συμπεριλαμβάνονται και οι ανελκυστήρες. Δηλ. τελικά, φαίνεται ότι είναι δυνατή η τοποθέτηση προκατασκευασμένων φρεατίων ανελκυστήρων κλπ. Αξίζει να επισημανθεί ότι για αρκετά ανυψωτικά συστήματα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από ΑμεΑ κλπ, δεν υπάρχουν διατάξεις στην Ελληνική Νομοθεσία παρά το γεγονός ότι καλύπτονται πλήρως από Ευρωπαϊκά Πρότυπα (πχ EN 81-40 για αναβατόρια κλίμακας, EN 81-40 για ανυψούμενες πλατφόρμες, EN 81-20/50 για αναβατόρια «προσώπων» κλπ)
8. Η παρούσα διάταξη του Νόμου πρέπει να χρησιμοποιηθεί με προσοχή, καθόσον προβλέπει δυνατότητα υπέρβασης όρων δόμησης, πολεοδομικών κανονισμών κλπ, έστω κι αν δεν έχουν εξαντληθεί οι δυνατότητες τήρησής της, εντός των επιτρεπομένων ορίων.
9. Το άρθρο 2§στ Αποφ ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/69701/4461/16.10.2018, ΦΕΚ Β' 4520 αναφέρει ότι οι προϋποθέσεις ΕΕΜΚ, ισχύουν και σε εκτός σχεδίου περιοχές. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 21§5 του ΓΟΚ 2000, και σε περιοχές εκτός σχεδίου, επιτρέποντοσαν παρεκκλίσεις για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ, μετά από Αποφ. του ΓΓ Περιφέρειας. Προφανώς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 του Ν.4067/12, η παραπάνω διάταξη εξακολουθεί να ισχύει.

<p>Άρθρο 107§5 Ν.4495/17, ΦΕΚ Α' 167</p>	<p>Σε ΚΤΙΡΙΑ με ΑΥΘΑΙΡΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ, για τις οποίες έχουν ολοκληρωθεί οι προβλεπόμενες διαδικασίες των Νόμων 3775/09 & 3843/10 ή για τις οποίες έχει περαιωθεί η σχετική διαδικασία ή έχει εξοφληθεί ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού ποσού ενιαίου ειδικού προστίμου των νόμων 4014/11, 4178/13 και 4495/17, επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών αποπεράτωσης, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη.</p> <p>Στα παραπάνω κτίρια καθώς και σε ΚΤΙΡΙΑ με ΑΥΘΑΙΡΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ του άρθρου 89§2 Ν.4495/17 (απαγορεύσεις υπαγωγής), επιτρέπεται κατά παρέκκλιση από κάθε ισχύουσα διάταξη η εκτέλεση εργασιών επισκευής οι οποίες αποβλέπουν στην υγιεινή ⁽¹⁾, την αισθητική βελτίωση-αποκατάσταση, τη συνήθη συντήρησή τους κλπ</p> <p>Η εκτέλεση των παραπάνω εργασιών γίνεται μετά από έγκριση εργασιών, που χορηγείται από την αρμόδια ΥΔομ, εφόσον οι εργασίες, για τις οποίες ζητείται η εκτέλεση, δεν επαυξάνουν το κτίσμα σε όγκο, εκτός της περίπτωσης κατασκευής ανελκυστήρα ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) της παρ.2 του άρθρου 27 του ν.4067/2012, εφόσον δεν υφίσταται υπέρβαση καθ' ύψος που δεν υπερβαίνει σε ποσοστό 10% το προβλεπόμενο στην άδεια κλπ. ⁽²⁾</p>
--	--

Σχόλια:

1. Θα πρέπει να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις περί ΑμεΑ και εμποδιζομένων ατόμων εμπíπτουν σ' αυτή τη διάταξη.
2. Η διάταξη είναι ιδιαίτερα δυσνόητη και χρειάζεται διευκρίνιση.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

Από τις υποχρεώσεις που αφορούν ΑμεΑ ή/και εμποδιζόμενα άτομα **απαλλάσσονται:**

1. Όλα τα κτίρια, εφόσον :

- a. Έχουν πρόσβαση σε **δρόμο με βαθμίδες**.
- b. Βρίσκονται σε οικόπεδα με ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην Ο.Γ. από την επιφάνεια του πεζοδρομίου **μεγαλύτερη των 2.50μ**

2. Τα νέα κτίρια (άδεια δόμησης μετά την 9-4-2012), **απαλλάσσονται** από την υποχρέωση για πρόσβαση στους άνω του ισογείου ορόφους, εσωτ. εξώστες ή "αναβαθμούς" εφόσον:

a. Οι **εσωτερικοί εξώστες** ⁽¹⁾ ή οι "**αναβαθμοί**" ⁽²⁾ έχουν:

i. χρήση ίδια με την κύρια αίθουσα

ii. επιφάνεια μικρότερη του 50% της κύριας αίθουσας και μέχρι 100τμ **ή,**

b. Οι εσωτερικοί εξώστες ή οι "αναβαθμοί" έχουν χρήση "βοηθητική" **ή,**

c. Το συνολικό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των 200τμ **και συγχρόνως,**

d. Το μικτό εμβαδό κάθε ορόφου πάνω από το ισόγειο, είναι μικρότερο των 70τμ ⁽³⁾

Οι εξαιρέσεις των περιπτώσεων c και d δεν ισχύουν, αν η **χρήση του κτιρίου** είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο ⁽⁴⁾.

Άρθρο 26§5
Ν.4067/12,
ΦΕΚ Α' 79

	<p>3. <u>Τα υφιστάμενα κτίρια</u> :</p> <p>a. Των οποίων μεταβάλλεται η χρήση και δεν μπορούν να διαμορφωθούν/διασκευαστούν για την εφαρμογή των ανωτέρω, χωρίς να τροποποιηθεί ο φέρων οργανισμός τους ⁽⁵⁾ (Άρθρο 5§4 Ν.4067/12)</p> <p>b. Κτίρια Εμπορίου και Γραφείων (εκτός αυτών που στεγάζουν υπηρεσίες Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΟΤΑ) και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με τραπεζοκαθίσματα και μικτό εμβαδό 100τμ, <u>μόνον</u> ως προς την υποχρέωση δημιουργίας προσβάσιμων χώρων υγιεινής για το κοινό, εφόσον αυτό προκαλεί δυσανάλογη επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες τους κι εφόσον εκδοθεί σχετική ΚΥΑ ⁽⁶⁾.</p>
--	---

<p>Άρθρο 23§2γ Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79</p>	<p>Στις προσθήκες, ανεξαρτήτως της χρήσης του κτιρίου κι εφόσον κατά την αρχική κατασκευή του υφιστάμενου κτίσματος δεν είχαν οριστεί διατάξεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ, δεν είναι υποχρεωτική η εξασφάλιση προσβασιμότητας σε ΑμεΑ, αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 26 & 27§2 του Ν.4067/12 (βλ. Τεχν. Οδηγία Ν.4067/12)⁽⁷⁾.</p>
---	--

<p>Άρθρα 1§03 παρ 8στ Ν.4093/12, ΦΕΚ Α' 222</p>	<p>Στα ιδιωτικά ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ (Σχολεία πρωτοβάθμιας & δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κολλέγια, φροντιστήρια ξένων γλωσσών, ΙΕΚ, κέντρα δια βίου μάθησης επιπέδου 1 & 2) επιβάλλεται η δυνατότητα πρόσβασης σε ΑμεΑ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τουλάχιστον σε μία κτιριολογική μονάδα (κτήριο ή όροφο)</p>
---	---

<p>Άρθρο 5 2§2 Αποφ. 17352/18 ΦΕΚ Β' 4822</p>	<p>Στα κύρια ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ο ελάχιστος αριθμός δωματίων για ΑμεΑ ή εμποδιζόμενα άτομα καθορίζεται σε 5% επί της συνολικής δυναμικότητας, μέχρι 5 δίκλινων δωματίων ⁽⁸⁾.</p>
---	---

Σχόλια:

1. Οι εσωτερικοί εξώστες ή πατάρια, δεν θεωρούνται όροφοι (βλ & άρθρο 2§28)
2. Ο όρος «αναβαθμός» δεν ορίζεται επαρκώς, με αποτέλεσμα να δίνεται η δυνατότητα να εξαιρεθεί της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τις διατάξεις περί ΑμεΑ κλπ οποιοδήποτε ανισόπεδο τμήμα χώρου (η συνολική διάταξη αποτελεί αντιγραφή της §6 του άρθρου 28 του Ν.2831/00)
3. Ως επιφάνειες που προσμετρώνται στο μικτό εμβαδόν ορόφου, νοούνται μόνο όσες προσμετρώνται στο ΣΔ του οικοπέδου (Εγκ-42382-13)
4. Και αυτή η διάταξη είναι ασαφής. Είναι πιθανόν να εννοεί ότι οι εξαιρέσεις υποχρέωσης προσβασιμότητας από ΑμεΑ κλπ ως προς τους ορόφους δεν ισχύουν, στις περιπτώσεις που η χρήση κάποιου ορόφου είναι μοναδική στην πόλη ή τον οικισμό, ενώ δεν αναφέρεται αν και πως εφαρμόζεται στις εκτός σχεδίου περιοχές.
5. Η διατύπωση "των οποίων δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός" προφανώς είναι ασαφής. Με τη διατύπωση αυτή, είναι δυνατόν να απαλλάσσονται των σχετικών υποχρεώσεων κτίρια, όπου μικρές ασφαλείς επεμβάσεις στον ΦΟ θα μπορούσαν να δώσουν λύσεις (πχ οπές σε πλάκες για κατασκευή φρεατίου ανελκυστήρα ή διεύρυνση υπάρχοντος φρεατίου). Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια από το ΥΠΕΚΑ ώστε, μέσω της μελέτης προσβασιμότητας αλλά και έκθεσης αρμοδίου μηχανικού όσον αφορά τον ΦΟ του κτιρίου, να αποδεικνύεται ότι έχει εξαντληθεί η διερεύνηση δυνατοτήτων επίλυσης της πρόσβασης ΑμεΑ κλπ με υπάρχοντα μηχανικά μέσα.
6. Κατά την Εγκ-71504/18 (δεν υπάρχει Υπ. Απόφαση!), θεωρείται ότι προκαλείται «δυσανάλογη επιβάρυνση» από τις αναγκαίες παρεμβάσεις/μετατροπές όταν δεν πραγματοποιείται ριζική ανακαίνιση και οι προτεινόμενες (απαιτούμενες) επεμβάσεις μειώνουν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% το ωφέλιμο εμβαδό του καταστήματος ή, σε περιπτώσεις καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, το 10% του χώρου τραπεζοκαθισμάτων.
7. Οι διατάξεις προσβασιμότητας ΑμεΑ καθορίστηκαν αρχικά με το άρθρο 29§5 ν.1577/88, ΦΕΚ Α' 210 (ΓΟΚ'85 - σχετ. & Εγκ 71504/18-10-90, 12/86 & 113/86) και τροποποιήθηκαν με το άρθρο 28 ν.2831/2000 (ΓΟΚ'2000).
8. Παρόμοιες διατάξεις ορίζουν τις σχετικές υποχρεώσεις σε camping, ξενώνες φιλοξενίας ξένων, καθώς και σε μη κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα όπως ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια (κατηγορίας 5 κλειδιών με πάνω από των 20 δωμάτια) αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα/ επιπλωμένες κατοικίες (άνω των 10) κλπ.
9. Διάφορες άλλες διατάξεις που αναφέρονται σε ειδικά κτίρια, δεν αναφέρονται στο παρόν (διατηρητέα κλπ)

ΤΡΟΠΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

<p>Άρθρο 26§2,3 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79</p>	<ul style="list-style-type: none">○ Οι οριζόντιες και κατακόρυφες οδεύσεις σε όλα τα κτίρια: Αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου ⁽¹⁾ και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους των κτιρίων αυτών ⁽²⁾ Αποτελούνται από στοιχεία κατάλληλων προδιαγραφών, όπως ράμπες, αναβατόρια, ανελκυστήρες κλπ○ Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια κατοικιών, επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενα άτομα.
--	---

Σχόλια:

1. Σύμφωνα με τον Κτιριοδομικό κανονισμό (Αποφ. ΥΠΕΧΩΔΕ 3046/304/1989, ΦΕΚ Δ'59), "**Υπόχρεοι για την κατασκευή και συντήρηση των πεζοδρομίων** και των τεχνικών έργων που τα αποτελούν (κράσπεδα, ρείθρα, υπόστρωμα και επίστρωση ή επικάλυψη) **είναι οι ιδιοκτήτες των παρόδιων ακινήτων** μπροστά στα οποία βρίσκονται" (άρθρο 24§2.1). Τους ιδιοκτήτες των παρόδιων ακινήτων βαρύνει σε αρκετές περιπτώσεις και η ανακατασκευή των πεζοδρομίων (άρθρα 24§2.2&2.3), ενώ οι προδιαγραφές κατασκευής ορίζονται από τα Δημοτικά Συμβούλια (άρθρο 24§3), που υποχρεούνται να τηρούν μεταξύ άλλων τόσο τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού, όσο και τις διατάξεις του "Σχεδιάζοντας για όλους", των Πολεοδομικών Σταθεροτύπων (Αποφ. ΥΠΕΧΩΔΕ 10788/04, ΦΕΚ Δ'285) κλπ.
2. Γενικά, εκτός αν προβλέπεται ρητά διαφορετικά, όλοι οι εσωτερικοί και εξωτερικοί χώροι των κτιρίων πρέπει να είναι προσβάσιμοι από ΑμεΑ ή/και εμποδιζόμενα άτομα.
3. Κατά τη σχεδίαση των κτιρίων και εγκαταστάσεων, θα πρέπει πάντοτε να προβλέπεται και η σήμανση των χώρων (για τυφλούς κλπ), ενώ θα πρέπει να προδιαγράφονται απαραίτητα και τα υλικά κατασκευής.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Άρθρο 26§6
Ν.4067/12,
ΦΕΚ Α' 79

Κατά τη **διαμόρφωση** ή **ανακατασκευή** των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών, όπως:
Χώρων κυκλοφορίας πεζών (πχ πλατειών/ πεζοδρόμων/ πεζοδρομίων/ νησίδων)
Χώρων πρασίνου (πχ άλσεων)
Στάσεων, αποβαθρών κλπ

εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους ⁽¹⁾,

επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ΑμεΑ ή εμποδιζόμενων ατόμων με:

οδεύσεις πεζών/οδεύσεις τυφλών

κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς, με κλίση μέχρι 5%,

προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών,

κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού,

κάδων απορριμμάτων, σήμανσης κλπ ⁽²⁾,

καθώς και **να διαμορφώνεται** ποσοστό 5% των **χώρων στάθμευσης** ή **τουλάχιστον ένας** ⁽³⁾ για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες "Σχεδιάζοντας για Όλους" του ΥΠΕΚΑ ⁽⁴⁾ .

Σε πεζοδρόμια και σε πεζοδρόμους και λοιπούς **κοινόχρηστους χώρους του μη βασικού δικτύου πεζοδρόμων** ⁽⁵⁾, εφόσον η μορφολογία του εδάφους δεν επιτρέπει τη δυνατότητα δημιουργίας πλήρως προσβάσιμων χώρων κίνησης για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο, εξασφαλίζεται πάντοτε η προσβασιμότητα για τις λοιπές κατηγορίες χρηστών.

Σχόλια:

1. Η διάταξη είναι ασαφής καθόσον περιέχει δέσμευση που μπορεί να παρερμηνευτεί από τους φορείς υλοποίησης ("εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους"). Δεν καθορίζεται ο φορέας που αποφασίζει την εξαίρεση. Πάντως είναι λογικό, η απαλλαγή από τις υποχρεώσεις εφαρμογής διατάξεων για ΑμεΑ και εμποδιζόμενα άτομα, να αφορά μόνο εκείνες τις διατάξεις των οποίων η εφαρμογή δεν θα είχε πρακτικό αποτέλεσμα, πράγμα που επισημαίνεται στις υποχρεώσεις για το μη βασικό δίκτυο πεζοδρόμων. Δηλ. μπορεί η αυτόνομη χρήση από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο πεζοδρομίου με μεγάλη κλίση να μην επιδέχεται τεχνικά αποδεκτής λύσης, όμως η σχεδίαση και κατασκευή των ΚΧ με δυνατότητα χρήσης των παραπάνω ΑμεΑ με τη βοήθεια συνοδού, αλλά και η αυτόνομη χρήση από άλλα εμποδιζόμενα άτομα, είναι αυτονόητη.
2. Η αντιμετώπιση του εν λόγω θέματος από τις Τεχνικές Υπηρεσίες κυρίως των Δήμων, είναι συνήθως αποσπασματική και χωρίς κανένα προγραμματισμό και μελέτη, πράγμα που οδηγεί στη συστηματική και διαρκή υποβάθμιση των οικιστικών ιστών. Όπως προαναφέρθηκε όμως, μη τήρηση τουλάχιστον της Νομοθεσίας (πχ του "Σχεδιάζοντας για Όλους"), καθιστά τους μελετητές και επιβλέποντες ιδιώτες μηχανικούς των παροδίων κτιρίων, συνυπεύθυνους (πλάτη πεζοδρομίων, διαμορφώσεις θέσεων φυτεύσεων, συναρμογές σε ράμπες οχημάτων κλπ)
3. Η απαίτηση του 5% ισχύει προφανώς και σε κάθε περίπτωση που πχ οι Δήμοι «δεσμεύουν» χώρους για ελεγχόμενη στάθμευση. Δεν προσδιορίζεται όμως που αναφέρεται η απαίτηση «τουλάχιστον ένας χώρος στάθμευσης» (πχ ανά οικισμό, ανά χώρο ελεγχόμενης στάθμευσης, δημοτικούς χώρους στάθμευσης κλπ).
4. Το "Σχεδιάζοντας για Όλους" του ΥΠΕΚΑ σε συνδυασμό και με άλλα Διατάγματα και Οδηγίες (πχ για τα Πολεοδομικά Σταθερότυπα), αποτελούν νομοθετήματα/"Κανόνες Τέχνης και Επιστήμης", πολύτιμα εργαλεία για τους φορείς υλοποίησης κοινοχρήστων χώρων (τεχνικές υπηρεσίες, Δημοτικά Συμβούλια κλπ). Παραβίασή τους, διαρρηγνύει την "προσβάσιμη αλυσίδα" και τίθενται θέματα ποινικών ευθυνών και αστικών διεκδικήσεων από οιονδήποτε χρήστη, ΑμεΑ ή μη.
5. Ως **Βασικό Δίκτυο Πεζοδρόμων**, ορίζεται το δίκτυο που οδηγεί στις μεγάλες συγκεντρώσεις πεζών (εμπορικοί δρόμοι, σχολεία, πλατείες, άλση, πάρκα, εκκλησίες, στάσεις & σταθμοί μέσων μεταφοράς, μεγάλοι χώροι στάθμευσης κλπ) στο εσωτερικό της "κυψέλης" (περιοχή η οποία περιβάλλεται από οδούς μέσης ταχύτητας, στις οποίες δεν είναι δυνατή η κίνηση διέλευσης) και παράλληλα που συνδέει μια "κυψέλη" με τις γειτονικές της και τα σημεία συγκέντρωσης πεζών στις γειτονικές περιοχές.
Ως **Δευτερεύον Δίκτυο Πεζοδρόμων** ("μη βασικό"), ορίζεται το δίκτυο που οδηγεί τους κατοίκους από τις κατοικίες τους στο βασικό δίκτυο πεζοδρόμων. Επειδή ο όρος δίνει τη δυνατότητα ερμηνειών από τους φορείς υλοποίησης, ίσως είναι χρήσιμο να περιγραφθεί στους ορισμούς του ΝΟΚ.
6. Διάφορες άλλες διατάξεις σχετικές με προσβασιμότητα, δεν αναφέρονται στο παρόν (μέσα μαζικής μεταφοράς κλπ)

ΆΛΛΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρα 11§6κζ, 13§2α Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79	Σε κτίρια που δεν υπάρχει απαίτηση κατασκευής ανελκυστήρα, η επιφάνεια πρόβλεψης ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα (1.60X1.90), δεν προσμετράται στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου (άρθρο 11§6κζ), αλλά προσμετράται στο συντ. όγκου του κτιρίου (άρθρο 13§2α).
Άρθρο 14§1 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79	Η τοποθέτηση του κτιρίου στο οικοπέδο <u>οφείλει να διασφαλίζει</u> την απρόσκοπτη πρόσβαση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων σε αυτό.
Άρθρα 17§3γ & 17§7γ Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79	Στους ακάλυπτους χώρους του οικοπέδου ή γηπέδου επιτρέπονται διαμορφώσεις για την κατασκευή μηχανικών μέσων κάλυψης υψομετρικών διαφορών για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων. Η υλοποίηση όμως των κατασκευών αυτών επιτρέπεται εφόσον όμως καλύπτονται οι υποχρεώσεις για τη φύτευση (άρθρο 17§2)
Άρθρο 17§8-Βγ Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79	Στην επιφάνεια των προκηπίων επιτρέπονται στοιχεία διευκόλυνσης της μετακίνησης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων, εφόσον όμως καλύπτονται οι υποχρεώσεις για τη φύτευση (άρθρο 17§2). Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στην κάλυψη (βλ. & άρθρα 12§4δ - 17§8)
Άρθρα 16§8 & 17§4 Ν.4067/12, ΦΕΚ Α' 79	Μέσα στις ελάχιστες αποστάσεις Δ ή δ του υποχρεωτικού ακάλυπτου χώρου επιτρέπονται και κατασκευές για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων (λειτουργικά στοιχεία). Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στην κάλυψη (βλ. & άρθρα 12§4δ - 16§8 - 17§3γ,4)

<p>Αποφ.Υ1γ/ΓΠ/47829/17, ΦΕΚ Β' 2161</p>	<p><u>ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ κλπ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών που εξυπηρετούν καθημένους πελάτες πρέπει να διαθέτουν και αποχωρητήρια για ΑΜΕΑ σύμφωνα με την ισχύουσα Πολεοδομική Νομοθεσία όπου αυτό προβλέπεται, τα οποία δύναται να συνυπολογίζονται στον συνολικό αριθμό χώρων υγιεινής που επιβάλλονται ανά χρήση. Ο αριθμός αποχωρητηρίων καθορίζεται ανάλογα με τον αριθμό των καθημένων πελατών, που είναι δυνατόν να εξυπηρετηθούν στην επιχείρηση (δυναμικότητα) ή των απασχολούμενων στην επιχείρηση, σύμφωνα με τον σχετικό πίνακα (άρθρο 11)
<p>Άρθρο 4§16 Αποφ. 16228/17, ΦΕΚ Β' 1723</p>	<p>Στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος τηρείται αρχείο στο οποίο περιλαμβάνονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάγραμμα του καταστήματος στο οποίο αποτυπώνονται όλοι οι χώροι του καταστήματος με τα αντίστοιχα τ.μ. των επιμέρους χώρων, περιλαμβανομένων και αυτών που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου (πχ χώροι υγιεινής για ΑΜΕΑ) • Βεβαίωση μηχανικού ότι πληρούνται οι κτιριολογικές προϋποθέσεις και υποχρεώσεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για το κατάστημα, ότι πληροί το κατάστημα τις προϋποθέσεις χώρου κύριας χρήσης, ότι ο χώρος είναι κατάλληλος για τη συγκεκριμένη χρήση σύμφωνα με τον Οικοδομικό και τον Κτιριοδομικό Κανονισμό, τις προϋποθέσεις του Κανονισμού Πυροπροστασίας, καθώς και των εκάστοτε ισχυουσών πολεοδομικών διατάξεων (πχ άρθρο 26 ν. 4067/12)

<p>Άρθρο 20§1α N.4067/12, ΦΕΚ Α' 79</p>	<p>Στους δημόσιους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού επιτρέπονται κατασκευές για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων (για προδιαγραφές βλ & Αποφ 52907/09, ΦΕΚ Β' 2621/09)</p>
<p>Άρθρο 18-19 N.4495/17, ΦΕΚ Α' 167</p>	<p>Αρμόδιοι για την επίλυση των ειδικών θεμάτων προσβασιμότητας και ερμηνείας των διατάξεων μετά από αίτημα πολίτη, είναι οι Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας. Σε περίπτωση προσφυγής, αποφασίζει <u>οριστικά</u> η Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας που εδρεύει στο ΥΠΕΚΑ. Επί πλέον, η Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας, εισηγείται προς τον ΥΠΕΚΑ ειδικές ρυθμίσεις για τη βελτίωση του νομικού πλαισίου προσβασιμότητας, παρέχει οδηγίες προς το Παρατηρητήριο για τη βέλτιστη πρακτικές σχεδιασμού κτιρίων & ΚΧ χώρων, γνωμοδοτεί επί ειδικών θεμάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή διατάξεων από τα ελεγκτικά όργανα (ΥΔομ, ΣΑ) <u>Δεν εγκρίνει παρεκκλίσεις, δεν νομοθετεί διατάξεις.</u></p>
<p>Άρθρο 35 N.4067/12, ΦΕΚ Α' 79</p>	<p>Καταργούμενες διατάξεις Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε διάταξη, η οποία είναι αντίθετη στις ρυθμίσεις του παρόντος, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 1 και του άρθρου 34.</p>

Σχόλια:

Το άρθρο 35 του Ν.4067/12 είναι βέβαιο ότι θα δημιουργήσει ιδιαίτερα προβλήματα στους μηχανικούς, αφού καλούνται με πλήρη και αποκλειστική ευθύνη να συγκρίνουν και να ερμηνεύσουν σωρεία αντικρουόμενων διατάξεων και να αποφασίσουν τι τελικά ισχύει, στα πλαίσια μελετών που δεν ελέγχονται από κανέναν και απλά θεωρούνται κατά την έκδοση αδειας δόμησης (πχ μελέτη προσβασιμότητας)! Και τούτο λόγω της προφανούς αδυναμίας του Νομοθέτη για διατύπωση πλήρους και σαφούς διάταξης.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Άρθρο 6§4 Ν.4495/17, ΦΕΚ Α' 167	Ο έλεγχος των κατασκευών και των κοινόχρηστων χώρων ως προς την τήρηση της νομοθεσίας για θέματα προσβασιμότητας και ελεύθερης κυκλοφορίας πεζών, ΑμεΑ και εμποδιζόμενων ατόμων ασκείται από τα Τμήματα Ελέγχου Δόμησης των Τοπικών Παρατηρητηρίων.
Άρθρο 40§1ε Ν.4495/17, ΦΕΚ Α' 167	Για την έκδοση οικοδομικής άδειας υποβάλλονται στο ηλεκτρονικό σύστημα -μεταξύ άλλων- Αρχιτεκτονική μελέτη, στην οποία εμπεριέχεται η μελέτη παθητικής πυροπροστασίας και η μελέτη προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία όπου απαιτείται.
Άρθρο 7§4γ Ν.4030/11, ΦΕΚ Α' 249 & Άρθρο 4§2 Απ. 299/14, ΦΕΚ Β' 57	Οι ελεγκτές δόμησης μετά την ολοκλήρωση του κτιρίου κατηγορίας Α (τελικός έλεγχος σε υφιστάμενα κτίρια κλπ), υποχρεούνται να ελέγξουν μεταξύ άλλων την υλοποίηση των προβλεπομένων για την πρόσβαση και εξυπηρέτηση Ατόμων με Αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων στην άδεια δόμησης. Για τα νέα κτίρια (κατηγορίες Β' & Γ'), ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ εφαρμογής των διατάξεων προσβασιμότητας !!! ⁽²⁾

Σχόλια:

1. Οι προδιαγραφές και ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν τη σύνταξη/παρουσίαση της μελέτης προσβασιμότητας θα οριστούν με ΠΔ, μετά από πρόταση του Υπ. ΠΕ.Κ.Α. (άρθρο 26§8, Ν.4067/12). Μέχρι να εκδοθεί το ΠΔ, για τη διευκόλυνση των μελετητών δίδονται διευκρινήσεις με την [Εγκ 9/13-6-12 του ΥΠΕΚΑ](#)
2. Η διάταξη του άρθρου 6§4 του Ν.4495/17 και η ταυτόχρονη απουσία αναφοράς σαφούς υποχρέωσης ελέγχου από τους ελεγκτές δόμησης στο άρθρο 4§2 της Απόφ. 299/14, αλλά και στο παράρτημα Ι της Αποφ.4039/17, ΦΕΚ Β'4039, δημιουργεί ερωτηματικά ως προς τις ευθύνες των ελεγκτές δόμησης, σε περίπτωση παράληψης ελέγχου εφαρμογής διατάξεων περί ΑμεΑ κλπ.
3. Αντίστοιχη παράληψη της νομοθεσίας διαπιστώνεται και για τους ξενοδοχειακούς επιθεωρητές κατάταξης (ΦΕΚ Β' 2840/14 κλπ), παρά το γεγονός ότι οι πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης (Airbnb κλπ) δίνουν έμφαση σε θέματα προσβασιμότητας!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Μελέτη Προσβασιμότητας δηλ. η ορθή εφαρμογή των διατάξεων για τα ΑμεΑ και εμποδιζόμενα άτομα προϋποθέτει εξειδίκευση και εμπειρία, δηλ. βαθιά γνώση του αντικειμένου, **επηρεάζοντας ολόκληρο τον σχεδιασμό των κτιρίων και εγκαταστάσεων.**

Επειδή η κακή ή πλημμελής εφαρμογή τους δημιουργεί **κοινωνικούς αποκλεισμούς και καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, η Πολιτεία οφείλει να θεσπίσει κανόνες αυστηρού ελέγχου τόσο των μελετών όσο και της εφαρμογής τους και να μην επαφίεται στους "αυτοματισμούς" της κοινωνίας!

Ελέγχοντας παράλληλα & αυστηρά την τήρηση των διατάξεων και στους κοινόχρηστους χώρους των πόλεων/οικισμών όπου η άγνοια, η αδιαφορία και η υποκρισία των "τοπικών αρχόντων" και "αρμοδίων" υπηρεσιών πολλάκις κυριαρχούν!

Η εφαρμογή των διατάξεων για τα ΑμεΑ κλπ στα κτίρια, προσθέτει άνεση και ψυχική υγεία και στους υπόλοιπους χρήστες .

Η Πολιτεία θα μπορούσε κάλλιστα να προσθέσει διατάξεις για προσαύξηση Σ.Δ. κλπ, όσον αφορά τις αναγκαίες προσαρμογές κατοικιών εντός πχ των κατοικιών (πρόσθετες διαστάσεις αποχωρητηρίων, διαδρόμων κλπ), μειώνοντας έστω τις προσαυξήσεις σε άλλα "κίνητρα".

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ:

Συντάσσεται:

- Για κτιριακά έργα για τα οποία απαιτείται άδεια δόμησης
- Για έργα διαμόρφωσης ή ανακατασκευής Κ.Χ. οικισμών κλπ, που προορίζονται για κυκλοφορία πεζών

Περιλαμβάνει:

1. Τεχνική έκθεση, όπου αναφέρονται:

- Κανονισμοί, οδηγίες, πρότυπα που χρησιμοποιούνται.
- Η φιλοσοφία σχεδιασμού, με συνοπτική αναφορά και στα απαιτούμενα μέτρα διασφάλισης προσβασιμότητας
- Οι προβλεπόμενες εξυπηρετήσεις και οι προδιαγραφές κατασκευής
- Πίνακας εξοπλισμών με τεχνικά χαρακτηριστικά και πιστοποιητικά
- Οι προσβάσιμες διαδρομές (οριζόντιες και κατακόρυφες), με τα χαρακτηριστικά τους (πλήθος ανά όροφο, πλάτος)
- Το σχέδιο διασφάλισης διαφυγής σε έκτακτες ανάγκες

2. Γενικά Σχέδια:

- Σχέδιο περιβάλλοντος χώρου, σε κλίμακα 1:200
- Αρχιτεκτονική μελέτη, με σχέδια κατόψεων/τομών ανά στάθμη, σε κλίμακες 1:50 ή 1:100, όπου σημειώνονται:
 - Οι προσβάσιμες **είσοδοι του κτιρίου**
 - Οι προσβάσιμες **οδεύσεις ανά στάθμη** (οριζόντιες και κατακόρυφες), προς τους **χώρους**

Εγκ 9/13-6-12
ΥΠΕΚΑ

στάθμευσης, το υπόγειο, τον περιβάλλοντα χώρο.

- Οι προβλεπόμενες **εξυπηρετήσεις** (χώροι υγιεινής, ανελκυστήρες, μηχανικά μέσα, ράμπες, θέσεις στάθμευσης κλπ)

3. Σχέδια Λεπτομερειών

Κατασκευαστικές λεπτομέρειες σε κλίμακες 1:20 ή 1:50 (στηθαία, ράμπες, μηχανικά μέσα ανύψωσης, ειδικά τμήματα πάγκων, ειδικοί χώροι στάσης αμαξιδίων, ανάγλυφες πινακίδες σήμανσης, επιδαπέδια σήμανση, οδηγοί τυφλών κλπ)

Κανονισμοί:

- Ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός
- Οι ισχύοντες κανονισμοί ειδικών κτιριακών έργων (θεάτρων, κινηματογράφων, σταθμών αυτοκινήτων κλπ)
- Ο ελληνικός κανονισμός φορτίσεως δομικών έργων
- Οι Κανονισμοί κατασκευής ανελκυστήρων
- Οι Κανονισμοί Η/Μ εγκαταστάσεων
- Ο Κτιριοδομικός κανονισμός
- Ο Κανονισμός πυροπροστασίας
- Το ΠΔ-16/96
- Οι Οδηγίες Σχεδιασμού Γραφείου Μελετών για ΑμεΑ του ΥΠΕΧΩΔΕ
- Οι ειδικές ρυθμίσεις για τους κοινόχρηστους χώρους που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών

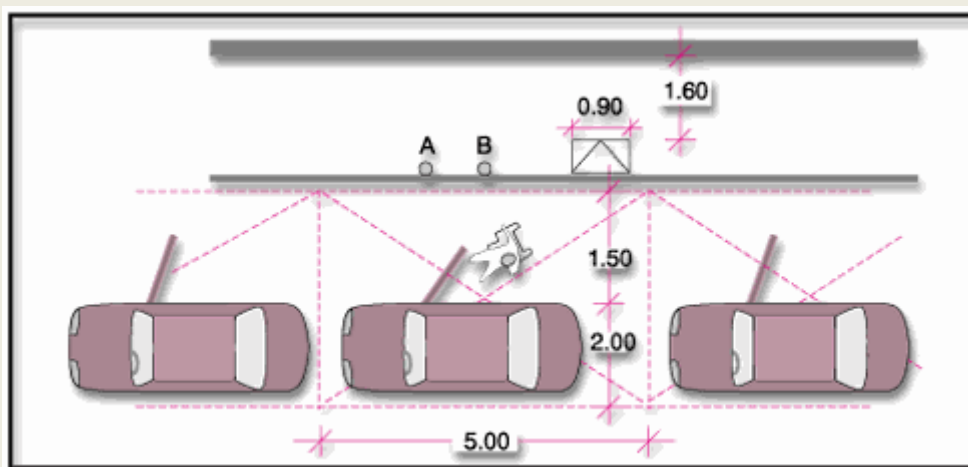
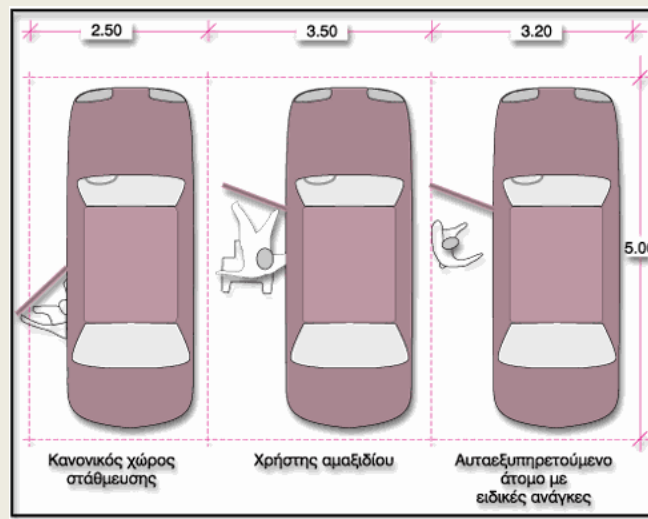
Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από Ελληνικούς Κανονισμούς, θα χρησιμοποιούνται το ISO 21542-2011 "Building construction - Accessibility and usability of the built environment", ο "ADA Standards for accessible design" ή/και άλλοι σχετικοί και αναγνωρισμένοι ευρωπαϊκοί και διεθνείς κανονισμοί και πρότυπα.

"Σχεδιάζοντας
Για Όλους"

ΥΠΕΚΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ:

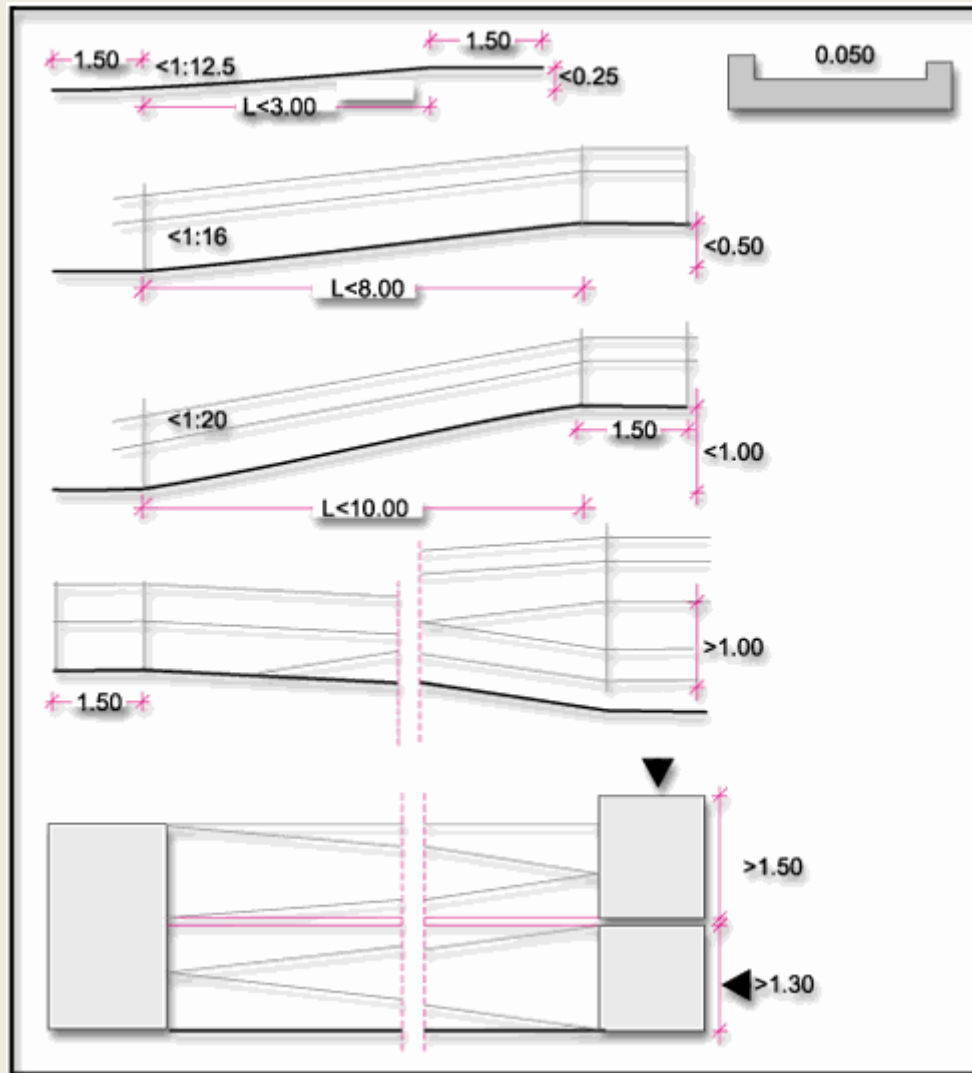
Στάθμευση αυτοκινήτων

"Σχεδιάζοντας
Για Όλους"

ΥΠΕΚΑ

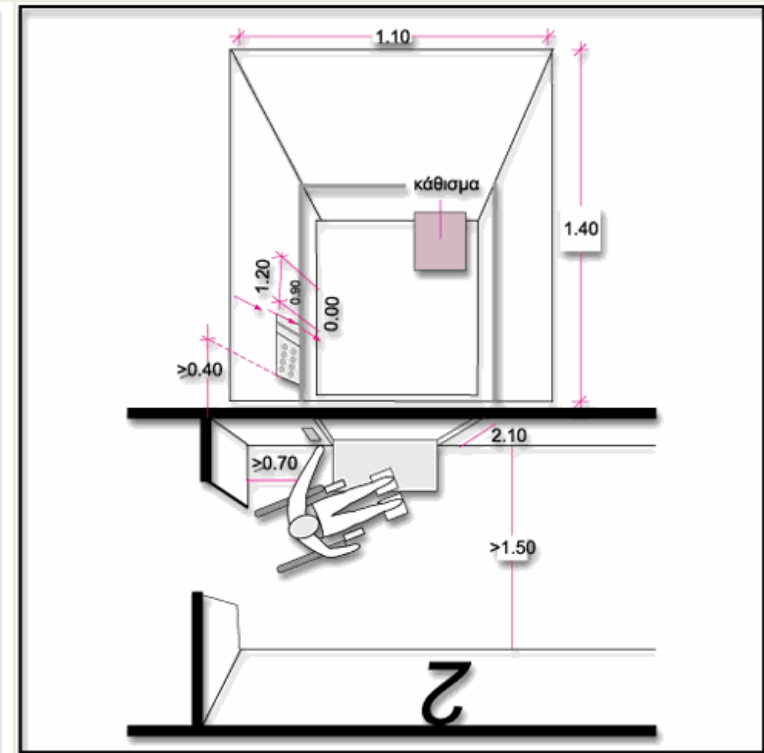
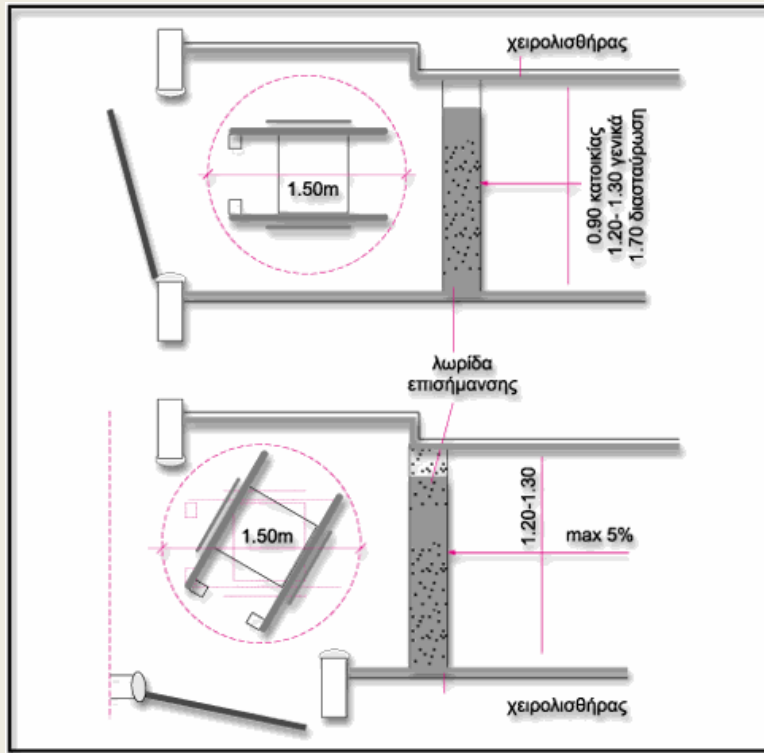
Ράμπες:

"Σχεδιάζοντας
Για Όλους"

ΥΠΕΚΑ

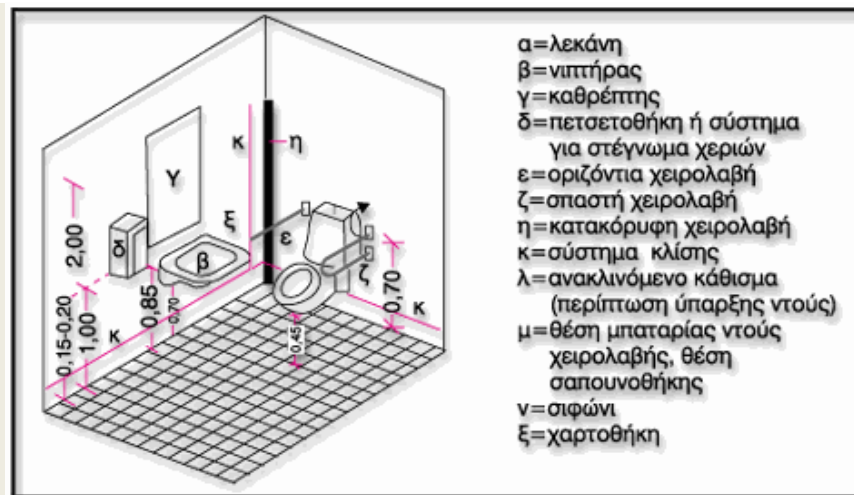
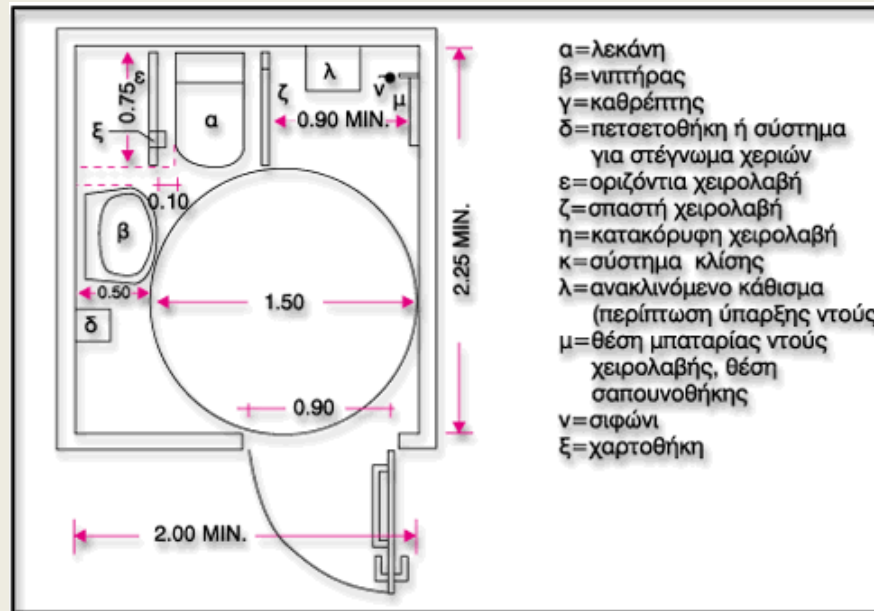
Ανεγκυστήρες:

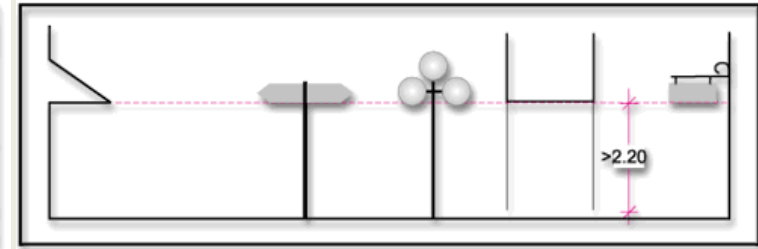
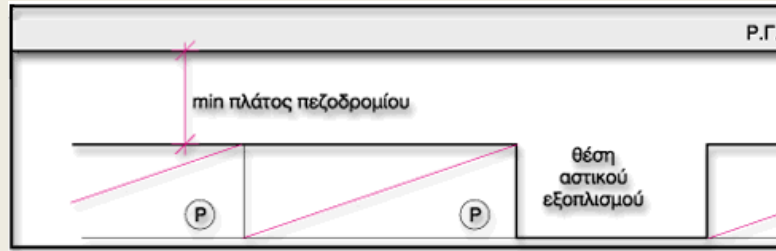
Χώροι υγιεινής:

"Σχεδιάζοντας
Για Όλους"

ΥΠΕΚΑ

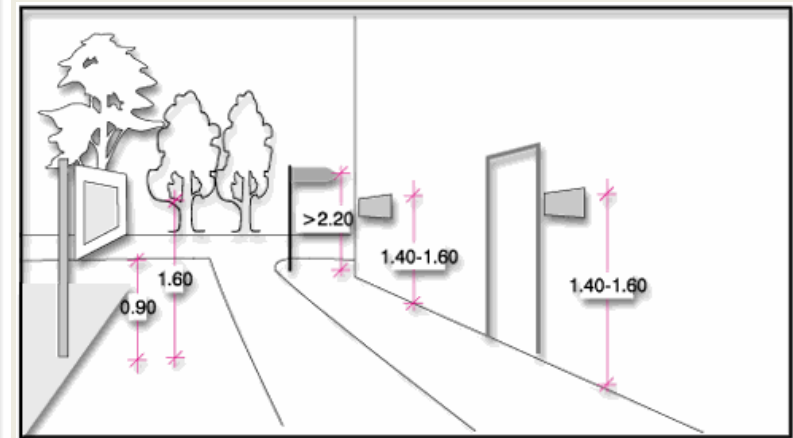
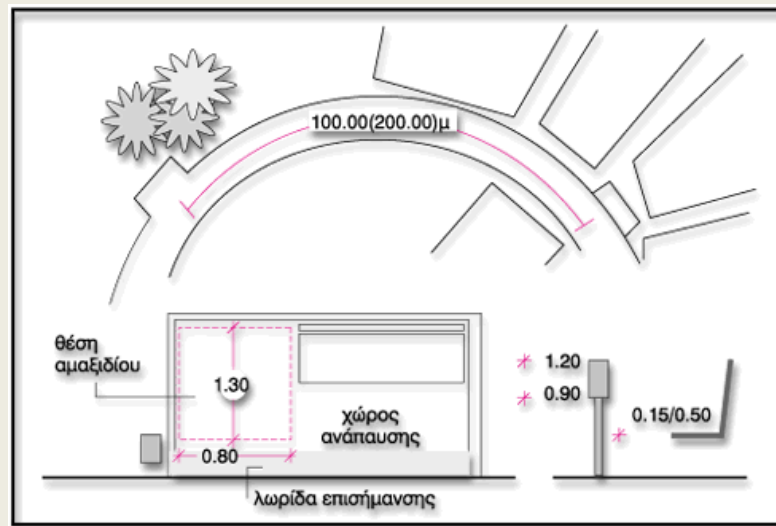

Αστικός Εξοπλισμός :

"Σχεδιάζοντας
Για Όλους"

ΥΠΕΚΑ

ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

Σχεδιάζοντας για όλους - ΥΠΕΚΑ

Διεθνή και Ευρωπαϊκά Έγγραφα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Καταπολέμηση των Διακρίσεων που Αφορούν τα ΑμεΑ

Σεισμός - Μέτρα προστασίας και οδηγίες για Άτομα με Αναπηρίες - ΟΑΣΠ &

Εκκένωση κτιρίων και καταφυγή πληθυσμού σε ασφαλείς χώρους μετά από σεισμό - ΟΑΣΠ (σελ.65)

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ)

Εθνική Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρίες

*Αν δεν καθηλωθείς 1-2 μέρες σ' ένα αναπηρικό καροτσάκι,
Αν δεν κλείσεις τα μάτια σου μ' ένα μαύρο πανί,
Συνεχίζοντας να ζεις, κυκλοφορώντας σε κτίρια και δρόμους,
Δεν θα μπορέσεις να αντιληφθείς τις αναγκαίες λεπτομέρειες στο σχεδιασμό,
όσο καλή διάθεση κι αν έχεις !*

*Παναγιώτης,
μηχανολόγος μηχανικός,
53 ετών
με σκλήρυνση κατά πλάκας*

**Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ & ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΑΣ,
ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟ ΕΜΑΣ.
ΑΣ ΜΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΟΥΜΕ !**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ